

Η ΕΠΙ ΤΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΩΝ ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΩΔΙΑΣ

(Ο Κούρτ Τόμας, καθηγητής της μουσικής 'Ακαδημίας στο Ντέτμολντ, γεννήθηκε στά 1904 στο Τέννινγ (Tönning) του Σλέσβιγκ. Σπούδασε στό κονσερβατόριο της Λειψίας, μέ καθηγητή του στη σύνθεσι τόν Γκραμπνερ, και έπειτα στό κονσερβατόριον της Νιάρμσταντ, μέ καθηγητήν τόν Α. Μέντελσον. 'Υπέστη όμως δυνατήν κυρίως τήν επίδρασιν του Στράουμπε, πού κατά τήν έποχην τών σπουδών του διηύθυνε στη Λειψία τήν χορωδίαν της έκκλησίας του 'Αγίου Θωμά. Τό 1925 ό Τόμας ανέλαβε τή διδασκαλία τών θεωρητικών στό Κονσερβατόριο της Λειψίας και τό 1927 τιμήθηκε μέ τό βραβείο Μπετόβεν. Τό 1934 άνομάσθηκε καθηγητής στήν 'Ανωτάτη μουσική σχολή του Βερολίνου, από τό 1939 έως τό 1945 διηύθυνε τό Μουσικόν Γυμνάσιον της Φραγκφούρτης επί του Μάινου. Έγραψε τόν 'Οδηγόν διευθύνσεως χορωδίας (I 1936, II 1937 και III 1948) και προσείλκυσε [ίδίως τήν προσοχή του μουσικού κόσμου μέ τήν λειτουργίαν του έργον I γραμμένην κατά τόν τύπον τών «a cappella» και έπειτα μέ τά κατά «Μάρκον Πάθη» πού έγράφησαν μέ υπόδειγμα τά παλαιά *Motettenpassion*. Γενικώς τό έργον του παρουσιάζει μία εδιδίκριτη στροφή πρós τούς άρχαιότερους τύπους της δυτικής μουσικής (δρατόρια, καντάτες, μωτέτα, μαβριγάλια) και μία προτίμησι πρós τή χορω-

διακή μουσική, στη μορφωτική δύναμι της όποιας, όπως θα δοιμε παρακάτω, άποδίδει μία έξαιρετική σημασία).

Σ.Τ.Μ.

Θά ήταν ύπερβολή νά ποιιμε, πώς τό τραγούδι σέ χορωδία έχει για τούς μετέχοντας σ' αυτό τή μεγαλύτερη και τή βαθύτερη σημασία από όλους τούς άλλους κλάδους της μουσικής; 'Υπάρχει ένα άλλο πεδίο της μουσικής ζωής, πού νύχη παρόμοια μ' αυτό εύρύτητα επιδράσεως; Στις έρωτήσεις αυτές, κανένας από κείνους πού θά αναλογισθούν πόσες και πόσων ειδών χορωδίες υπάρχουν παντού και πόσοι άνθρωποι, έξασκούν τή μουσική ως μέλη χορωδιακών συνόλων, δέν θά μπορούσε ν' άπαντήση κατά τρόπο άρνούμενο τήν επίδρασί του. Καί αυτό γιατί ή μορφωτική δύναμις του χορωδιακού τραγουδιού δέν περιορίζεται στους άκροτάς, μεταξύ τών όποιων οι περισσότεροί γοητεύονται από τήν άκτινοβολία του, πού, καθώς τήν δέχονται άρρηκτα συνδεμένη μέ τόν λογο είνε φυσικό νά τήν αισθάνονται άμεσώτερα από τήν γοητεία της άπόλυτης μουσικής; ή ιδιαίτερη μορφωτική της επίδρασις έπιστρέφει και σ' όλους κείνους, πού έχουν τό εύτύχημα νά άνήκουν σέ μία χορωδιακή ένωση και πού τούς παρέχεται έτσι ή δυνατότης νά νιώθουν τήν ψυχή τους

γυμάτη από τη συγκίνηση της συναισθήσεως, ότι εξυπηρετούν την τέχνη και μάλιστα από κοινού με άλλους όμοιους τους, που ο καθένας απ' αυτούς δέχεται εκείνη τη στιγμή την ίδια μ' αυτόν συγκίνηση.

Θά ήταν βέβαια αδύνατο μέσα στα πλαίσια ενός περιορισμένου άρθρου να εξαντληθούμε στον και σύντομα την εξέταση των διαφόρων θεμάτων. Πού θα μας παρουσιασθούν, όταν αποφασίσουμε να περάσουμε εμπρός από όλα τα στοιχεία, που αποτελούν την μορφωτική επίδραση του χορωδιακού τραγουδιού εν τώ συνόλω του. Γιατί τότε θα χρειασθεί πρώτα πρώτα να σταματήσουμε στην απελευθέρωση του όργανισμού μας από το πλήθος εκείνο των σπαρμαδικών συστάσεων, που προκαλεί η σύγχυση ζωής και η νευρική βία στην τρεκ και την όποιαν ελμιασε υπαρχωρεμιά να καταστοιμωε τουλάχιτον δσην όρα άφοιανωμιασε στο κοινό τραγοδιό. "Επειτα η άσκησις για τη φυσική λειτουργία της άναπνοής, έχει για συνέπεια της μιά εδεργειακή χαλάρωσι στον όργανισμό μας δλόκληρο, μά χαλαρώω, που έπιδρά ίκανοποιητικά στο αίσθημα της ζωής εν γένει. Το ίδιο και η άσκησις της φωνής που με μιά πραγματικά φρόνημ καθοδήγησι, σύμφωνη με τις άπαιτήσεις του χορωδιακού τραγουδιού, κερδίζει σε ήχητικότητα και έξωραζει τον τόνο της. Και αυτά όλα είνε πολύ αισθητότερα, όταν ή άσκησις και της άναπνοής και της φωνής άρχίζουν από πολύ νεανική ηλικία. Τότε ύποβοηθοβν και την κανονική σωματική άνάπτυξι και τη διατήρησι του χαρακτήρος, που άπαλλάσσου από παντοειδεις ένδοισαμούς, ό όποιοι συνηθασ άνακόπτου και άναχαγίζου την πρόσθον των νέων. Θά έβθανε ο μεγάλος άριθμός των όνομαστών τραγουδιστών, που έχουν να παρουσιάσου κατά την νεότητά τους εύρεία δράσι σε χορωδιακά συγκροτήματα και των όποιων τη φωνή περιποίησαν και φρόντισαν μέσα σ' αυτά, και αυτά την προφύλαξαν και την καθοδήγησαν κατά την περίοδον [της ήβης, για να άποδειχθ ή πως ή έγκαιρη έπέμβρασι των ειδημόνων, για την άνάπτυξι των φωνητικών ικανοτήτων είνε άνεκτίμητη.

Έκτος όμως της περιποίησεως της φωνής και της άσκήσεως της άναπνοής έξελλεσεται και το αίσθημα της γλώσσας. Πουθενό τωσ δεν ένισχύεται τόσο έπιμω το αίσθημα της γλώσσας όσο στο από κοινού με τους άλλους τραγοδιό, με την κατάσει δηλαδή της κά ε λέξεωσ στο ζωντανό ρέματι της μελωδικής γραμμής, όπως γίνεται στο έπιμελημένο χορωδιακό τραγοδιό. Η συγκίνηση, που προκαλεί ή μουσική γραμμή, ο σχέσις της μεταδύ υπερτάσεως και χαλαρώσεως άρσεως και πώσεως είνε στενάτα συνδεδεμένες με τους νόμους της γλώσσας. Με το τραγοδιό, και πρό πάντων με το τραγοδιό που εκτελείται μαζί με άλλους, άφηνίζεται και ή κατανόησις μας, για ή γραμμή της ένόργουωσ μουσικής, πού,—όσο και άν αυτό φαίνεται παράενο—ο νόμοι της πηγάζου από τους νόμους της γλώσσας. Υπάρχου και άρκετοι καλλιτέχνες όργανών από τους όνομαστους μέλιστα, που χρεωστούν την ζωντανία του παιζιματός τους στο γεγονός, ότι στην εποχή της έξελιξέωσ τους τραγοδοουσιν σε κάποια καθοδιευθυνόμενη χορωδία. Και πάλι υπάρχουν άλλοι, που μ' όλη τους τη λαμπρή τεχνική δεν κατορθώνουν να προσένησου μιά βαθύτερη έντύπωσι. Έμμαι λοιπόν βέβαιος, πως άφού ο τέλευταίοι θα κέρδιζαν, ότι τους λείπει για να φθάσουσιν στο σημείο αυτό, άν αποφασίζου να λάβουσ μέρος σε μιά χορωδία και να τραγοδοουσιν έκει εύσυνεδητα μαζί με άλλους.

"Εχομε όμως και άλλες φύσεωσ μορφωτική έπίδρασι έξ ίσου άνεκτίμητη. Είνε πάντα σπουδαιότατο, να μωρσθή ο άνθρωπωσ στις γενικέσ γραμμέσ της ζωής του, να άποθανθ ή, να κατανόησι και να πεισθ ή, πως άποτελεί μέρος ένός συνόλου και να θέλησ να καταταχθ ή με πλήρη συνείδησι αύτης του της κατατάξεωσ, μέσα σ' αυτό. Και χωρίς αύτησ να ύπολογίωωμε το πολύτιμο μιάς τέτοιασ πεποιθήσεωσ από άνθρωπιστικής άπόψεωσ, θα όμολογήωωμ πως ή μουσικοεκπαιδευτική της σημασία είνε βίσιτης σπουδαιότητος. Γιατί είναι άνυπολόγιστο κέρδοσ ή συνθήσα, που θα άποκτήσουε έτσι να άλληλοκαούσθεωσ, να άλληλοσυντονιζόμεθα και να άλληλοσυχρονιζόμεθα. "Άλλ' έχωμεν άκόμη και την άφύνησι της κατανοήσεωσ των ρυθμικών άξιών και την ευχέρεια της εκ πρώτης όψεωσ άναγνώσεωσ. "Όλα αυτά είνε άποκτήματα πολίτιμα, δια την διαπαιδαγώγησι της μουσικής τεχνικής και του μουσικού αίσθηματός και προάγουσ και την προς ένόργουωσ μουσικήν έξάσκησι, φυσικήν διέθεσι.

Άκόμη σημαντικώτερα από όλα αυτά τα μονοερή πλεονεκτήματα είνε βέβαια, το καθαυτό άνθρώπινο κέρδοσ. Γιατί άνατίρηται μιά κατάταξι ένός άτομου, σε μιά κοινότητα δυναμώνει την άσπείθαρχιαν και αυτό είνε προς όφελος όλων των μελών της. Σε πολύ λίγεσ όμως κοινότητες είνε άληθινά άνευτυγμένο το αίσθημα, ότι το ένα μέρος της άνήκει στο άλλο και τωσ σε καρμιά όλησ τόσο άπόλυτα ζωντανό όσο σ' ένα χορωδιακό συγκρότημα. "Άλλωσ τα διαφέρου ο ένώμοισ χορωδίων από τις λοιπέσ κατά τουτό: ότι ο σκοπόσ τους δεν άποβλέπει σε κάτι, που άφορά τα μέλη του αυτά καθατά και τάσ άνάγκασ τους, άλλα την έξυπνρήτησι της τέχνης και άποκτά έτσι μια άνώτερη και πρό πάντων άνιδιωτελή σημασία. Αούτηρη και σκληρη δουλειά, σιδερνία πειθαρχία, άπόλυτη ύπακοή, που είνε άπαραίτητα της σιδερνίας των συγκροτημάτων αυτών, έχουσ ως άποτέλεσμα κοινά διά όλουσ έκείνουσ που τα άποτελοου, έρμηνείε, που με τον δ-φογο ήχο του καλλιτεχνήματός δημιουργούσ κάποια άνώτερη χαρά σε κείνουσ, ό όποιοι την πρόσφεραν και σε κείνουσ, ό όποιοι την ένογουσι. "Ανατίρητο όμως είνε πως το μεγαλύτερο κέρδοσ άνήκει σ' έκείνουσ που μετέχουσ ένέργωσ στο γεγονός αυτό! Είνε φυσικό αυτοί νώγουσ εισδοσία βαθύτερα στούσ νόμουσ της φόρμασ και στοί βαθύτερεσ έννοιεσ των έργων από τους άπόλυτοσ άκρατοά, ό όποιοι μόνο μια φορά θέχουσι και κρατούσ την βείνα ίσχυρότερη ή άδυνατώτερη έντύπωσι. "Ο τραγοδιστής όμως είχε εν τώ μεταξύ την ευτυχία να ελοχωρήθ ήσ τουσ πιο έωότερουσ νόμουσ ως τά πιο άπόκρυφz προβλήματα του έργου δουλειοντασ έπάνω σ' αυτό. Και σ' αυτό άκριβόσ έγκείται το έντελώς εχωριστό κέρδοσ του συμμετέχοντος στο τραγοδιό της χορωδίας, που, όπως έπιμωε στην άρχή, από άπόψεωσ σημασίασ και σπουδαιότητος κατέχει την κορυφή μεταξύ όλων των κλάδων της άναδημιουργικής μουσικής τέχνης.

Από τα ελάχιστα αυτά, που εκθέσαμε, καταφαίνεται και ποιά εούθησ βάρυνει έκείνουσ, που εκλήθησαν και βρίσκουσι επίκεφαλής τοιούτων ένώμοων, και τις όδηγουσ και τις κατευθοουσ, και ποιά είνε ή έπίθρασις τους έπάνω σε εδρύτατουσ κύκλουσ μουσικών και άκρατών. "Ο διευθυντής μιάσ χορωδίας δεν είνε μονάχα καλλιτέχνης είνε και παιδαγωγός. Αυτός έχει την ύποχρέωσι, με πλήρη συνείδησι εν τη εούθησι, που τον βάρυνει, να διατηρη πάντοε εις το άπαιτούόμεν

ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΟΥ

1984

Καταρχαίως, η μουσική κίνηση είναι μια συνθήκη που είναι ένας οργανισμός και που λειτουργεί από αυτόσημειωτικό σύστημα και αποτελεί ένα νέο κέντρο, το οποίο συγκροτείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο. Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο. Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο.

Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο. Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο. Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο.

Όπως τις καλλιτεχνικές και τεχνικές του Ικανότητες, να είναι ο ίδιος ένα αληθινό υπόδειγμα αυτοκυριαρχίας και να υποβάλλει στους μουσικούς, που ανέθεσαν με δλην τους την έμπιστοσύνην την καθοδήγησή τους στην ανωτερότητά του αυτή, στον αβθορητισμό, στον ένθουσιασμό αλλά και στη ψυχική ηρεμία διαθέτει ο ίδιος. Αυτό είναι το πρώτιστο καθήκον τόσο του διευθυντού χορωδίας όσο και του διευθυντού ορχήστρας. "Αν το έπιτύχη, τότε η θέσις του στη μουσική ζωή γίνεται άφιστης σπουδαιότητος και η εργασία του υπό πάσαν εποψιν κατ' έξοχήν εύεργετική.

Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο. Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο. Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο.

Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο. Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο.

Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο. Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο. Η μουσική κίνηση είναι ένας οργανισμολογικός χώρος που αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς χώρους, αλλά που λειτουργεί ως ένα οργανισμολογικό σύνολο.